

in cases of operation with a designated resource. At the same time, the absence of accounting deadlines operation in assessing the market value of commercial aircrafts will inevitably lead to unnecessary use of inappropriate methods and erroneous results, including overestimation of the estimated value of aircrafts.

УДК 343.98

В. М. Бондар
завідувач відділу

*Київський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України*

ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ МАЙНА І ТЕХНІКИ ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОЗБРОЄННЯ

У статті на підставі проведеного аналізу нормативної бази в галузі проведення оцінки майна і техніки військового призначення та озброєння, проаналізовано можливі методичні підходи до визначення ринкової та неринкових видів вартості, а також вихідні дані та джерела інформації, які необхідні для проведення експертиз за вказаним напрямком.

Нагальна необхідність проведення судових експертиз з визначення вартості, а також розміру матеріального збитку, завданого Державі в результаті пошкодження або знищення майна і техніки військового призначення та озброєння з'явилась, в тому числі, в результаті озброєного конфлікту на сході України – бойових дій на території Донецької та Луганської областей, що розпочалися у квітні 2014 року.

Необхідність проведення зазначеного виду експертиз, зумовило введення нової спеціальності відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 27.07.2015 за № 1350/5 про внесення змін до «Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень», а саме – 12.5 «Товарознавча експертиза військового майна, техніки та озброєння».

Визначення вартості майна і техніки військового призначення та озброєння, на сьогоднішній день є однією із доволі складних задач при проведенні судових експертиз, оскільки дані дослідження, окрім іншого, також потребують певних знань в галузі технології виробництва, експлуатації та обслуговування різних видів військового майна та техніки.

Нажаль, більша частина техніки та озброєння Збройних сил України переважно є виробництва колишнього СРСР, за весь період незалежності не оновлювалась, є морально застарілою, порівняно з озброєнням існуючим на світовому ринку із сучасними технологіями його виробництва.

Також, не є секретом, що навіть та техніка, яка перебувала на обліку у відповідних підрозділів Міністерства оборони України, ресурс та напрацювання якої ще не скінчилися та могли бути подовжені, що було технічно можливим та економічно доцільним, була відчужена та реалізована як надлишкове майно за заниженими цінами, що підтверджено проведеною низкою експертиз.

Оскільки, зазвичай задачі, що ставляться на вирішення судової експертизи майна і техніки військового призначення та озброєння, передбачають встановлення ринкового виду вартості, а також на підставі зазначеного виду вартості – розміру матеріального збитку внаслідок пошкодження або повного знищення військового майна, нижче наведено всі можливі варіанти рішення цих питань, відповідно до вимог діючої нормативної бази.

Загалом, для проведення оцінки майна застосовуються такі основні методичні підходи:

- витратний;
- дохідний;
- порівняльний [5].

Визначення ринкової вартості об'єкта оцінки, можливе із застосуванням усіх методичних підходів у разі наявності необхідної інформації.

Витратний підхід ґрунтується на врахуванні принципів корисності і заміщення.

Витратний підхід передбачає визначення поточної вартості витрат на відтворення або заміщення об'єкта оцінки з подальшим коригуванням їх на суму зносу (знецінення).

Основними методами витратного підходу є метод прямого відтворення та метод заміщення.

Метод прямого відтворення полягає у визначенні вартості відтворення з подальшим вирахуванням суми зносу (знецінення).

Метод заміщення полягає у визначенні вартості заміщення з подальшим вирахуванням суми зносу (знецінення).

За допомогою методів прямого відтворення та заміщення визначається залишкова вартість заміщення (відтворення).

Дохідний підхід базується на врахуванні принципів найбільш ефективного використання та очікування, відповідно до яких вартість об'єкта оцінки визначається як поточна вартість очікуваних доходів від найбільш ефективного використання об'єкта оцінки, включаючи дохід від його можливого перепродажу.

Основними методами дохідного підходу є пряма капіталізація доходу та непряма капіталізація доходу (дисконтування грошового потоку). Вибір методів оцінки, при цьому залежить від наявності інформації щодо очікуваних (прогнозованих) доходів від використання об'єкта оцінки, стабільності їх отримання, мети оцінки, а також виду вартості, що підлягає визначенню.

Порівняльний підхід ґрунтується на врахуванні принципів заміщення та попиту і пропонування. Порівняльний підхід передбачає аналіз цін продажу та пропонування подібного майна з відповідним коригуванням відмінностей між об'єктами порівняння та об'єктом оцінки.

Для визначення ринкової вартості об'єкта оцінки у матеріальній формі із застосуванням порівняльного підходу інформація про подібне майно, повинна відповідати таким критеріям:

- умови угод купівлі-продажу або умови пропонування щодо укладення таких угод не відрізняються від умов, які відповідають вимогам, що висуваються для визначення ринкової вартості;

- продаж подібного майна відбувся з дотриманням типових умов оплати;

- умови на ринку подібного майна, що визначали формування цін продажу або пропонування, на дату оцінки істотно не змінилися або зміни, які відбулися, можуть бути враховані.

Основними елементами порівняння є характеристики подібного майна за місцем його розташування, фізичними та функціональними ознаками, умовами продажу тощо.

Коригування вартості подібного майна, здійснюється шляхом додавання або вирахування грошової суми із застосуванням коефіцієнта (відсотка) до ціни продажу (пропонування) зазначеного майна або шляхом їх комбінування.

Для визначення залишкової вартості майна і техніки військового призначення та озброєння, як базового виду вартості, використовується алгоритм, що наведено в «Методиці визначення залишкової вартості майна Збройних сил України та інших військових формувань», затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України № 759 від 29.05.1998 (зі змінами та доповненнями) [6].

Залишкова вартість є базовим видом вартості, визначення якої передбачає використання об'єкту дослідження для цілей бухгалтерського обліку або організації відчуження [6].

Залишкова вартість – це собівартість виготовлення військового майна (зазвичай за часів СРСР), з урахуванням коефіцієнту індексації до дати оцінки (за даними Державної служби статистики України) та сукупного коефіцієнту зносу, в залежності від строку експлуатації та фактичного технічного стану об'єкту оцінки на визначену дату.

Виходячи з усталеної практики проведення судових експертиз майна і техніки військового призначення та озброєння, при визначення вартості застосувати дохідний методичний підхід не вбачається за можливе, зазвичай з причин відсутності необхідної інформації щодо поточної вартості очікуваних доходів від використання об'єкта дослідження за своїм цільовим призначенням.

Враховуючи вищевикладене, питання щодо можливості та алгоритму застосування дохідного методичного підходу в подальшому не розглядається.

Витратний методичний підхід застосовується при визначенні залишкової вартості майна і техніки військового призначення та озброєння.

Можливий алгоритм використання основних методів витратного підходу, в залежності від виду, строку експлуатації об'єктів дослідження, а також наявної в розпорядженні експерта інформації та документації, наведено нижче.

При застосуванні витратного методичного підходу можуть бути визначені:

- залишкова вартість майна і техніки військового призначення та озброєння;

- утилізаційна вартість майна і техніки військового призначення та озброєння (в розрізі складання калькуляції витрат на демонтаж працездатних складників, які в подальшому можуть бути використані за своїм цільовим призначенням);

- вартість ліквідації майна і техніки військового призначення та озброєння, у разі недоцільності подальшої експлуатації та проведення ремонту;

- розмір матеріального збитку, завданого власнику пошкодженого (знищеного) майна і техніки військового призначення та озброєння (в розрізі складання калькуляції на відновлення пошкоджених чи розукомплектованих об'єктів дослідження).

Метод прямого відтворення полягає у визначенні вартості відтворення з подальшим вирахуванням суми зносу (знецінення), тобто визначення залишкової вартості відтворення майна і техніки військового призначення та озброєння.

Для використання методу прямого відтворення, необхідні наступні дані:

- облікова вартість військового майна або ціна за преїскурантом на дату придбання (історична вартість придбання майна і техніки військового призначення та озброєння). Вказана інформація зазвичай міститься в даних бухгалтерського обліку військової частини, на балансі якої обліковується об'єкт дослідження);

- коефіцієнт індексації – коефіцієнт, на який збільшується за роками відновна вартість військового майна за період від дати його придбання до дати оцінки і який визначається на підставі індексів (разів), установлених для індексації основних фондів, та індексів інфляції (за даними Державної служби статистики України) [21].

Підсумовуючи вищевикладене, формула розрахунку вартості відтворення майна і техніки військового призначення та озброєння, може мати наступний вигляд:

$$B_B = C_{\Pi} \times K_i, (1),$$

де:

V_B – вартість відтворення майна і техніки військового призначення та озброєння (первинна вартість об'єкту дослідження), гривень;

Π_{Π} – первинна або історична вартість придбання майна і техніки військового призначення та озброєння, карбованців СРСР / гривень;

K_i – коефіцієнт індексації.

Метод заміщення полягає у визначенні вартості заміщення з подальшим вирахуванням суми зносу (знецінення), тобто визначення залишкової вартості відтворення майна і техніки військового призначення та озброєння. Даний метод доцільно використовувати за умови наявності інформації щодо вартості виробництва або ціни продажу (фактично укладених міжнародних угод купівлі-продажу) нової техніки військового призначення та озброєння, яке за своїми технічними характеристиками відповідає, або максимально наближене до об'єкту дослідження та випускається на даний час.

Доцільно зазначити, що новітні технології, які втілюються в розробку нових моделей техніки військового призначення та озброєння, звісно, впливають на його більшу функціональність, продуктивність, економічність та технологічність, порівняно з об'єктом дослідження, який зазвичай є морально застарілим. Водночас, такі розходження можливо та необхідно враховувати шляхом подальшого коригування отриманої вартості заміщення з урахуванням значення коефіцієнту функціонального зносу, після проведення відповідного порівняння технічних характеристик та аналізу основних ціноутворюючих параметрів об'єкту дослідження та об'єкту порівняння.

Підсумовуючи вищевикладене, формула розрахунку вартості заміщення майна і техніки військового призначення та озброєння, може мати наступний вигляд:

$$V_3 = \Pi_{\Pi} \times K_{\phi y}, \quad (2),$$

де:

V_3 – вартість заміщення майна і техніки військового призначення та озброєння (первинна вартість об'єкту дослідження), гривень;

Π_{Π} – вартість виробництва (для державного замовлення) або ціни продажу (фактично укладених міжнародних угод купівлі-продажу) нової техніки військового призначення та озброєння, гривень;

$K_{\phi y}$ – коефіцієнт функціонального зносу.

На даний час, при проведенні судових експертиз майна і техніки військового призначення та озброєння, найчастіше призначеними органами досудового слідства з визначення вартості та/або розміру матеріального збитку, завданого внаслідок пошкодження або повного знищення об'єкту дослідження, експерт стикається з проблемою відсутності будь-якої цінової інформації щодо продажу об'єктів, що за своїми технічними характеристиками відповідають об'єкту дослідження, яка необхідна для проведення експертизи.

Це обумовлюється обмеженою кількістю угод купівлі-продажу різного роду озброєння та відповідно закритою інформацією щодо них. Такою інфор-

мацією можуть володіти профільні підприємства – спеціальні експортери, які входять до складу Державного концерну «Укроборонпром», такі як:

1. Державна компанія з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення «Укрспецекспорт».

2. Дочірні підприємства державної компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення «Укрспецекспорт»: Державне підприємство «Спецтехноекспорт», Державне підприємство «Укроборонсервіс», Державна фірма «Укрінмаш», Державне підприємство «Зовнішньоторговельна фірма «Таско-Експорт», Державне підприємство «Промоборонекспорт», Державне підприємство «Спеціалізована зовнішньоторговельна фірма «Прогрес» [21].

3. Також слід зазначити, що на даний час до складу Державного концерну «Укроборонпром» входять Державні підприємства, у тому числі з розбивкою по наступним галузям: підприємства бронетанкової техніки, артилерійського озброєння, автомобільної, інженерної та спеціальної техніки, підприємства суднобудування та морської техніки, підприємства авіабудування та авіаремонту, підприємства радіолокації, радіозв'язку та систем протиповітряної оборони, підприємства високоточного озброєння та боєприпасів.

Підприємства відповідних галузей можуть володіти наступною інформацією, яка необхідна для проведення судових експертиз з визначення вартості майна і техніки військового призначення та озброєння, а саме:

– основні технічні характеристики об'єкту дослідження, що дозволить коректно підібрати відповідні об'єкти порівняння на ринку продажу аналогічного майна;

– призначений ресурс об'єкту дослідження (як у часовому проміжку – корисний строк експлуатації, так і фактично відпрацьованому вираженні – цикли, наробіток у годинах, пробіг у кілометрах), міжремонтні ресурси, періодичність проведення регламентних робіт тощо;

– вартість виготовлення або вартість реалізації виробу, преїскуранти на складові частини виробу (основні вузли та агрегати);

– вартість проведення регламентних робіт з технічного обслуговування об'єкта дослідження, вартість проведення капітального ремонту основних вузлів та агрегатів об'єкта дослідження, вартість проведення відновлювального ремонту, у разі пошкодження або некомплектності об'єкту дослідження тощо.

Зазначені дані, якими володіють вказані підприємства, вкрай важливі для проведення судових експертиз майна і техніки військового призначення та озброєння та отримуються зазвичай за сприянням органу досудового слідства, що призначив експертизу.

При визначенні вартості майна і техніки військового призначення та озброєння застосування порівняльного методичного підходу, можливе за наявності в розпорядженні експерта достатньої інформації про фактично укладені міжнародні угоди купівлі-продажу об'єктів порівняння майна і техніки

військового призначення та озброєння, що за своїми технічними характеристиками відповідають об'єкту дослідження.

Оскільки, інформацією щодо фактично укладених угод купівлі-продажу військового майна володіє Державний концерн «Укроборонпром» та його структурні підрозділи, застосувати порівняльний методичний підхід можливо тільки у разі надання у розпорядження експерта необхідної цінової інформації та технічних характеристик об'єктів порівняння, таких як: найменування, рік випуску, напрацювання, дійсний технічний стан на момент укладання угоди купівлі-продажу.

Також, базами даних щодо світового експорту та імпорту по окремим категоріям озброєння, володіє «Центр аналізу мирової торгівлі зброєю» [21].

Слід зазначити, що визначення ринкової вартості майна і техніки військового призначення та озброєння, а також встановлення розміру матеріального збитку, завданого власнику пошкодженого (знищеного) майна і техніки військового призначення та озброєння, можливе тільки із застосуванням комбінованого, витратного та порівняльного методичних підходів в сукупності за наступним алгоритмом:

– за допомогою витратного методичного підходу визначається залишкова вартість майна і техніки військового призначення та озброєння з урахуванням строку експлуатації, технічного стану, ресурсів та напрацювань на дату оцінки;

– за допомогою порівняльного методичного підходу, на підставі даних, отриманих з достовірних джерел, підбираються об'єкти порівняння на міжнародному ринку продажу та в межах достатньої вибірки визначається середня ринкова вартість продажу аналогічного майна. Оскільки, середня ринкова вартість продажу це опосередковане значення, технічний стан, ресурси та напрацювання об'єктів порівняння приймається за усередненими показниками, для подальших розрахунків проводиться відповідне коригування об'єктів порівняння з об'єктом дослідження.

Наприклад, об'єктом дослідження є БТР-80А, 1985 року випуску – модифікація бронетранспортера з озброєнням 30-мм автоматичної гармати 2А72 та 7,62-мм кулемета ПКТ.

Коефіцієнт фізичного зносу для бронетанкової техніки розраховується за наступною формулою [6]:

$$K_{\text{ТЗ}} = K_{\text{Б}} \times K_{\text{Д}} \times K_{\text{З}}, \quad (3)$$

де:

$K_{\text{Б}}$ – коефіцієнт безвідмовності, який в даному випадку становив 0,5 (не працездатний);

$K_{\text{Д}}$ – коефіцієнт довговічності, який в даному випадку становив 0,5 (до другого капітального ремонту);

K_3 – коефіцієнт зберігання, який в даному випадку становив 0,6 (понад 20 років).

Підставивши значення в формулу № 3 отримали коефіцієнт фізичного зносу об'єкту дослідження 0,15 (або фізичний знос – 85,0%).

Ціни продажу об'єктів порівняння, відповідно до даних продажу на міжнародному ринку з 2000 по 2013 роки, наведено нижче, в таблиці № 1 (відповідно до даних «Центр аналізу мирової торгівлі зброєю») [21].

Таблиця № 1

№ з/п	Експорт	Імпорт	ОтВТ	Рік заказу	К-сть	Вартість загалом, \$	Вартість за одиницю, \$
1	Росія	Азербайджан	БТР-80А	2007	24	12 000 000	500 000
2	Росія	Бангладеш	БТР-80А	2005	60	17 500 000	291 667
3	Росія	Бангладеш	БТР-80А	2010	60	30 000 000	500 000
4	Росія	Бангладеш	БТР-80А	2011	80	45 000 000	562 500
5	Росія	Бангладеш	БТР-80А	2013	63	40 000 000	634 921
6	Росія	Індонезія	БТР-80А	2001	12	6 500 000	541 667
7	Росія	Індонезія	БТР-80А	2005	36	18 000 000	500 000
8	Росія	Йемен	БТР-80А	2009	94	40 000 000	425 532
9	Росія	Казахстан	БТР-80А	2004	62	30 000 000	483 871
10	Росія	Казахстан	БТР-80А	2007	26	13 000 000	500 000
11	Росія	КНДР	БТР-80А	2000	32	15 000 000	406 250
12	Росія	Судан	БТР-80А	2000	30	15 000 000	500 000
13	Росія	Судан	БТР-80А	2005	60	30 000 000	500 000
14	Росія	Туркменістан	БТР-80А	2008	8	4 000 000	500 000
15	Росія	Уганда	БТР-80А	2005	14	7 000 000	500 000
16	Росія	Уганда	БТР-80А	2010	32	25 000 000	781 250
17	Росія	Узбекистан	БТР-80А	2001	23	8 000 000	347 826
18	Росія	Шрі-Ланка	БТР-80А	2000	19	8 000 000	421 053
19	Росія	Монголія	БТР-80А	2009	20	10 000 000	500 000

Для більшої наочності побудуємо зростаючий ряд отриманих значень.

2	17	11	18	8	9	1	3	7
291776	347826	406250	421053	425532	483871	500000	500000	500000

10	12	13	14	15	19	6	4	5	16
500000	500000	500000	500000	500000	500000	541667	562500	634921	781250

Середнє арифметичне значення даної вибірки становить 494 555 доларів США, медіанне значення становить 500 000 доларів США.

Для подальших розрахунків доцільно прийняти медіанне значення, яке відображає реальні ринкові тенденції.

З високою вірогідністю можливо стверджувати, що на міжнародному ринку продажу пропонується військова техніка та озброєння, що знаходиться

в технічно справному стані, відремонтоване та готове для подальшого використання за своїм цільовим призначенням, тобто за складовими формули № 3, можна встановити середньостатистичний технічний стан майна, що було продано, а саме:

K_b – коефіцієнт безвідмовності, для технічно справного стану значення 0,7 (працевдатний);

K_d – коефіцієнт довговічності, для технічно справного стану значення 1,0 (з ресурсом до 75% включно), оскільки в примітках до продажу військової техніки та озброєння зазначено «Зі складу ЗС», припускається що це техніка часів СРСР зі зберігання з малим напрацюванням;

K_z – оскільки, в примітках до продажу військової техніки та озброєння зазначено «Зі складу ЗС», припускається що це техніка часів СРСР зі зберігання, та приймаємо на рівні 0,6 (понад 20 років).

Підставивши значення в формулу № 3 отримаємо коефіцієнт фізичного зносу об'єкту порівняння 0,42 (або фізичний знос – 58,0%).

Виходячи з наведеного, встановлено наступне.

Залишкова вартість об'єкту дослідження, з урахуванням коефіцієнту фізичного зносу об'єкту дослідження 0,15 (або фізичний знос – 85,0%), в даному випадку складала 1 200 000 гривень, що за курсом НБУ на дату оцінки – 150 000 доларів США.

Ринкова вартість об'єкту порівняння, з урахуванням коефіцієнту фізичного зносу об'єкту дослідження 0,42 (або фізичний знос – 58,0%), складає 500 000 доларів США.

Виходячи з вищевикладеного, розрахувати ринкову вартість об'єкту дослідження можливо за наступною формулою.

$$V_{\text{рин од}} = V_{\text{рин оп}} \times (1 - (K_{\text{тз оп}} - K_{\text{тз од}})), \quad (4)$$

де:

$V_{\text{рин оп}}$ – ринкова вартість об'єкту порівняння, 500 000 доларів США;

$K_{\text{тз оп}}$ – коефіцієнт фізичного зносу об'єкту порівняння, 0,42;

$K_{\text{тз од}}$ – коефіцієнт фізичного зносу об'єкту дослідження, 0,15.

Підставивши значення в формулу № 4 отримаємо ринкову вартість об'єкту дослідження, а саме 365 000 доларів США, що відображає реальні ринкові тенденції.

Викладені вище підходи до оцінки, дозволять забезпечити єдиний алгоритм визначення ринкової вартості майна і техніки військового призначення та озброєння, скоротити трудомісткість проведення судових експертиз та підвищити результативність виконання товарознавчих досліджень.

Наведений алгоритм визначення ринкової вартості об'єкту дослідження, дозволяє вирішити основні задачі за спеціальністю 12.5 «Товарознавча експертиза військового майна, техніки та озброєння», в тому числі і визначення дійсного розміру матеріального збитку, завданого Державі, внаслідок

пошкодження або знищення майна і техніки військового призначення та озброєння.

Перелік посилань

1. *Податковий Кодекс* України [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
2. *Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні*: закон України від 12.07.2001 за № 2658-III (зі змінами та доп.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2658-14.
3. *Про ціни та ціноутворення*: закон України від 21.06.2012 за № 5007-VI» (зі змінами та доп.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17
4. *Про затвердження* Методики оцінки майна: постанова Кабміну України від 10.12.2003 за № 1891 [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1891-2003-п
5. *Загальні засади* оцінки майна і майнових прав: постанова Кабміну України від 10.09.2003 за № 1440 «Про затвердження Національного стандарту № 1 [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п -
6. *Про затвердження* Методики визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань: постанова Кабміну України від 29.05.1998 за № 759 [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/759-98-п
7. *Зміни*, що вносяться до Методики визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань: [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1359-2003-п8.
8. *Про внесення* змін до Методики визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань: постанова Кабміну України від 25.07.2007 за № 970: [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj1_qS6govTAhXpHJoKHbZmBlgQFggYMAA&url=http%3A%2F%2Fzakon.rada.gov.ua%2Flaws%2Fshow%2F605-2016-%25D1%2580&usq=AFQjCNEv6G3JqokqSs-fsp_t5ZzYxbqXhQ&bvm=bv.151426398,d.bG5
9. *Міжнародні стандарти* оцінки 2011 [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.twigrx.com/file/1855878/
10. *Визначення вартості* майна: метод. посібник. Харків, 2004. (Реєстраційний код № 12.1.15 від 03.03.2010).
11. *Appraising Machinery and Equipment* / Ed. J. Alico itor. N.Y. McGraw Hill Book, 1989.
12. *Marshall Valuation Service*, 2007 // Marshall & Swift, 350 S. Grand Avenue , 34th floor Los Angeles, CA 90071.
13. *Рутгайзер В. М.* Оценка рыночной стоимости машин и оборудования: учеб.-практ. пособие. Москва, 1998.
14. *Гохберг І. І., Щербань С. І.* Оцінка установок, машин та обладнання: питання і відповіді, практикум оцінки. Львів, 2007.
15. *Сухомлин В., Шалаев В.* Оборудование как объект оценки: учеб. пособие. 2-е изд., перераб. і доп. Киев, 2008. 680 с.
16. *Лебедь Н. П., Мендрул А. Г.* и др. Оценка имущества и имущественных прав в Украине: монография Киев, 2003. 715 с.
17. *Оценка* физического износа // Практика оценки 2007. № 12 (декабрь).

18. Филиппов В. П., Филиппов А. В. Оценка объектов авиационной техники // Практика оценки. Киев, 2007.
19. Кузьменко Г. В. Оценка судов. Ч. 1: Классификация и идентификация // Практика оценки. Киев, 2008. 61 с.
20. Кузьменко Г. В. Оценка судов. Ч. 2: Порядок и особенности оценки // Практика оценки. Киев, 2008. 59 с.
21. Інформація мережі Інтернет:
<http://www.armstrade.org/>;
<http://ukroboronprom.com.ua/uk/>;
<http://www.ukrstat.gov.ua/>

ОПРЕДЕЛЕНИЕ СТОИМОСТИ ИМУЩЕСТВА И ТЕХНИКИ ВОЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ И ВООРУЖЕНИЯ

В. М. Бондарь

В статье на основании проведенного анализа нормативной и законодательной базы в области проведения оценки имущества и техники военного назначения и вооружения, проанализированы все возможные методические подходы к определению их рыночной стоимости.

Отдельно рассмотрены доходный, сравнительный и затратный методические подходы, а также проанализирована возможность их применения при определении стоимости имущества и техники военного назначения и вооружения.

Рассмотрены все исходные данные, источники получения информации, которая необходима для определения стоимости объектов исследования, а также возможности их поступления в распоряжение экспертов, а именно основные технические характеристики объекта исследования, объекты сравнения на рынке продажи аналогичного имущества, назначенный и межремонтный ресурс объекта исследования, стоимость изготовления или стоимость реализации, стоимость проведения регламентных работ по техническому обслуживанию, капитального ремонта или восстановительного ремонта.

В статье рассмотрена остаточная стоимость имущества и техники военного назначения и вооружения, как базовый вид стоимости. Рассмотрены такие виды износов как физический и функциональный.

По результатам проведенного анализа описан алгоритм определения рыночной стоимости объектов исследования с применением комбинированного подхода – затратного методического подхода (с использованием метода замещения и метода прямого восстановления) и сравнительного методического подхода.

Приведены формулы расчета стоимости прямого восстановления, стоимости замещения, формула определения совокупного коэффициента физического износа и общая формула расчета рыночной стоимости имущества и техники военного назначения и вооружения.

Изложенные выше подходы к оценке, позволят обеспечить единый алгоритм определения стоимости имущества и техники военного назначения и вооружения, сократить трудоемкость проведения судебных экспертиз и повысить результативность выполнения товароведческих исследований.

Приведенный алгоритм определения рыночной стоимости объекта исследования позволяет решать основные задачи по специальности 12.5 «Товароведческая экспертиза военного имущества, техники и вооружения», в том числе и определения размера материального ущерба, причиненного Государству, в результате повреждения или уничтожения имущества и техники военного назначения и вооружения.

DETERMINING THE COST OF PROPERTY AND ENGINEERING OF MILITARY PURPOSE AND ARMAMENT

V. Bondar

The article analyzes all possible methodological approaches to determining their market value based on the analysis of the regulatory and legislative framework in the field of assessing military equipment and equipment and weapons.

Profitable, comparative and costly methodological approaches are examined separately, as well as the possibility of their application in determining the value of military equipment and equipment and weapons.

It is considered all source data, sources of information that are needed to determine the value of research objects, as well as the possibility of their receipt at the disposal of experts, namely the main technical characteristics of the research object, comparison objects in the market for the sale of similar property, the designated and maintenance between the repair facilities, manufacture or cost of implementation, the cost of routine maintenance, major repairs or rehabilitated repairs.

The article considers the residual value of military equipment and equipment as a basic type of value. We consider such types of wear as physical and functional.

Based on the results of the analysis, an algorithm for determining the market value of research objects is described using a combined approach - a costly methodological approach (using the substitution method and direct recovery method) and a comparative methodological approach.

The formulas for calculating the cost of direct restoration, the cost of replacement, the formula for determining the total coefficient of physical depreciation and the general formula for calculating the market value of military equipment and equipment and weapons are given.

The above approaches to valuation will provide a single algorithm for determining the value of military equipment and equipment, reduce the complexity of conducting forensic examinations and increase the effectiveness of the implementation of commodity research.

The algorithm for determining the market value of the research object allows us to solve the main problems in the specialty 12.5 "Commodity Expertise of Military Property, Equipment and Armaments", including determining the amount of material damage caused to the state as a result of damage or destruction of military equipment and equipment and weapons.